

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 313/2021
10.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Бранка Станића, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Горан Стефановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Лесковцу, ради накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 64/19 од 23.05.2019. године, у седници одржаној 10.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 64/19 од 23.05.2019. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Лесковцу Гжрр 64/19 од 23.05.2019. године и пресуда Основног суда у Лесковцу Прр1 165/17 од 16.10.2018. године, тако што се тужена обавезује да тужилји на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у стечајном поступку пред Привредним судом у Лесковцу Ст 69/2010 исплати износ од 167.182,22 динара (утврђен Закључком о листи потраживања Привредног суда у Лесковцу Ст 69/2010 од 08.07.2011. године), са законском затезном каматом од 20.11.2017. године до коначне исплате из буџетских средстава РС опредељених за рад судова у року од 15 дана од дана пријема ове одлуке.

У преосталом делу ревизија тужиље се **ОДБИЈА** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужилји накнади трошкове парничног поступка у износу од 42.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка одлуке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу Прр1 165/2017 од 16.10.2018. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиље да се тужена обавезе да јој на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у стечајном поступку пред Привредним судом у Лесковцу Ст 69/2010, исплати износ од 167.182,22 динара (утврђен Закључком о листи потраживања Привредног суда у Лесковцу Ст 69/10 од 08.07.2011. године) са законском затезном каматом од 08.07.2011. године до коначне исплате, исплатом из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, као неоснован. Ставом другим изреке обавезана је тужилја да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Гжрр 64/19 од 23.05.2019. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучује на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда у конкретном случају су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиље као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), ради уједначавања судске праксе у вези са правом на накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиље делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању Закључком о листи потраживања Привредног суда у Лесковцу Ст 69/10 од 08.07.2011. године, тужилци су призната пријављена потраживања у укупном износу од 167.182,22 динара, која су сврстана у трећи исплатни ред. Правноснажним решењем Привредног суда у Лесковцу Р4 Ст 2184/2016 од 22.11.2016. године, усвојен је приговор тужиље као предлагача и утврђено да јој је повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Лесковцу Ст 69/2010 и наложено поступајућем судији да предузме све мере како би се стечајни поступак што пре окончао.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да тужилца нема право на накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у стечајном поступку у висини признатог новчаног потраживања, јер није доказала узрочно последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и претплене материјалне штете, будући да стечајни поступак није окончан па постоји реално очекивање да ће тужилца као стечајни поверилац наплатити своје признато потраживање, при чему тужилца није доказала да је пре пријаве потраживања у стечајном поступку покретала извршни поступак против извршног дужника ради наплате свог потраживања.

По налажењу Врховног касационог суда основано се изјављеном ревизијом тужилце указује на погрешну примену материјалног права.

Тужилца је поднела тужбу на основу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року. Имовинска штета коју тужилца потражује у конкретном

случају, по висини одговара њеном ненамиреном новчаном потраживању из радног односа које је према утврђеном чињеничном стању у Закључку о листи потраживања Привредног суда у Лесковцу Ст 69/2010 од 08.07.2011. године, признато у износу од укупно 167.182,22 динара и сврстано у трећи исплатни ред. Реч је о тужби за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, која се подноси против Републике Србије у року од годину дана од дана када је странка стекла право на правично задовољење (члан 31. став 1. наведеног закона). У поступку по тој тужби, поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, примењују се и мерила за оцену трајања суђења у разумном року из члана 4. наведеног закона, а одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (члан 31. став 2. и 3. наведеног закона).

Према устаљеној пракси Европског суда за људска права, тужена држава одговара за дугове предузећа са већинским друштвеним (државним) капиталом у односу на новчана потраживања из радног односа до висине ненамираних потраживања бивших запослених у поступку стечаја у износу њиховог, у стечају утврђеног потраживања (Маринковић против Србије – Представка број 5353/11). Важно је указати да и по пракси Уставног суда РС пропуст суда да намири потраживање признато у стечајном поступку против дужника са већинским друштвеним (државним) капиталом, представља повреду права на мирно уживање имовине зајемчено чланом 58. Устава РС, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Уж 4541/2017 од 24.01.2019. године). Осим тога за одговорност државе по наведеном основу није од утицаја да ли је над послодавцем окончан стечајни поступак јер је у својим одлукама ЕСЉП утврђивао обавезу државе и док је стечајни поступак још увек трајао, а у случајевима када бивши запослени има правноснажну пресуду за своје неизмирено потраживање по основу зарада против друштвеног предузећа, он само треба да поднесе предлог за извршење те пресуде надлежном суду или у случају поступка ликвидације или стечаја, да против дужника пријави своје захтеве управи дужника (Николић и други против Србије – Представка број 9235/11, став 20).

Имајући у виду наведено, тужилца која је своје неизмирено потраживање по основу зарада пријавила у стечајном поступку (признато Закључком о листи потраживања) и којој је правноснажним решењем утврђена повреда права на суђење у разумном року у том стечајном поступку (правноснажно решење Привредног суда у Лесковцу Р4 Ст 2184/2016 од 22.11.2016. године), по одредби члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року има право на накнаду имовинске штете у наведеном износу са законском затезном каматом од дана подношења тужбе у смислу члана 277. став 1. и 324. став 2. Закона о облигационим односима.

Захтев тужилце за камату на износ главног дуга од дана 08.07.2011. године (када је потраживање утврђено Закључком о листи потраживања) до подношења тужбе је неоснован, јер странка стиче право да поднесе тужбу за накнаду имовинске штете у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење, па тужена долази у доцњу у смислу члана 324. став 2. ЗОО, подношењем тужбе за накнаду имовинске штете.

Тужила је делимично успела у поступку по ревизији, па јој на основу чланова 153. став 2, 154, 163. став 2. и 165. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка према оствареном успеху у спору. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав тужбе у износу од 6.000,00 динара, заступања на једном одржаном рочишту 7.500,00 динара и једном одложеном 4.500,00 динара, за састав жалбе и ревизије по 12.000,00 динара, све према важећој АТ. Трошкови за састав једног поднеска нису признати, јер нису били потребни за вођење парнице будући да је тужила наводе и доказе приложене уз тај поднесак могла да истакне и приложи уз тужбу, док захтев за трошкове поводом судске таксе није признат, јер на рочишту за главну расправу када је иста закључена није истакнут, а у жалби и ревизији није опредељен у смислу члана 163. став 2. ЗПП.

На основу чланова 416. став 1. и 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић